

РЕАЛІЗАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ПРОЄКТІВ В ГАЛУЗІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В РАМКАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Лавренюк Аліна

*асистент викладача кафедри романо-германської філології,
здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'ячука»
м. Рівне, Україна*

До створення Європейського Союзу європейська інтеграція здійснювалася протягом 35 років у межах трьох взаємопов'язаних співтовариств: Європейського об'єднання вугілля та сталі, Європейського економічного співтовариства і Європейського агентства атомної енергетики. Протягом розвитку цих структур розвивалися й керівні органи європейських інтеграційних об'єднань. [1, с. 179].

В результаті діяльності цих установ, було запроваджено поняття «інтеграція» (*лат. integratio*), в свою чергу означає відновлення, об'єднання в ціле частин. При цьому інтеграція - це складний і неоднозначний процес, зі злетами та падіннями, за участю держав з різним рівнем економічної та політичної підготовленості до ємності. Як вказують експерти, процес міжнародної інтеграції відбувається тоді, коли дві або більше країн об'єднуються разом для створення ширшого полтин чого та економічного простору. В нашому випадку й освітнього [2, 86-88].

Проблема інтеграції системи освіти України у світовий освітній простір обумовлена самим життям, стратегічною політикою України на інтеграцію в Європейське і світове товариство.

Водночас сьогодні, коли світ розвивається так динамічно, на наш погляд, ця проблема повинна набути особливу актуальність, від якості і строків розв'язання якої залежить головне – чи буде вітчизняна система освіти і далі займати перероді позиції у світовій педагогічній науці і освітній практиці [4, с. 65].

У наукових дослідженнях зростає “вага” проєктної складової. Науководослідні проєкти припускають планування проєкту за роками, включно з такими діями, як визначення пріоритетних проблем дослідження, виявлення відповідних наукових дисциплін, фахівці яких повинні будуть узяти участь у проєкті, узагальнення наявної інформації, розробка програми дослідження, створення і зміцнення інфраструктури, збір даних, підготовка кадрів на місцях, обмін інформацією та розподіл обов'язків у межах проєкту, екстраполяція даних у цілях регіонального управління та планування.

Національні проєкти, кооперуючи зусилля вчених різних

спеціальностей усередині країни, стикаються з інтересами окремих груп і низкою факторів, що їх лімітують, – від людських ресурсів до особистих уподобань.

У фінансуванні та виконанні міжнародних дослідницьких проєктів беруть участь зарубіжні компанії і фонди. У цьому також не важко побачити прояв глобалізації досліджень. Однак спрямованість фінансування зарубіжних організацій є дуже специфічною. Так, за нашими спостереженнями, переважна більшість зарубіжних коштів спрямовується на соціологічні та політологічні дослідження, натомість дуже низькою є затребуваність юридичних і загалом гуманітарних досліджень. Це істотно змінює структуру наукових досліджень в Україні: на чільне місце наукове співтовариство змушене ставити інтереси зарубіжних інвесторів, досліджувати ті проблеми, які є пріоритетними не для українського суспільства, а для зарубіжних фондів.

Крім того, міжнародні науково-дослідні проєкти пов'язано з кооперацією зусиль національних наукових спільнот; нерідко їх здійснення стикається з традиціями і перевагами національних культур, зі специфічними соціальними нормами, зі стилем керівництва місцевої або регіональної адміністрації. Нарешті, якщо якість міжнародних проєктів визначається характером і частотою цитування тих чи інших авторів, то для вітчизняної традиції наукового виробництва є характерними єдність експериментальної діяльності та пізнання, конструювання пошукового об'єкта, що поміщається в штучні умови, зручні для вивчення [5, 139-141].

В Україні система вищої освіти знаходиться у динамічному русі, на неї впливають процеси глобалізації та європейської інтеграції, демократизації та інформатизації, що і зумовлюють її трансформацію. Виходячи з цього, для України важливим є досвід функціонування проєктів у сфері вищої освіти не лише держав-членів Європейського Союзу, а й інших країн світу.

Цікавим для використання, на нашу думку, є досвід функціонування проєктів у сфері вищої освіти у Сполучених Штатах Америки, Канаді, а також у таких країнах Європейського Союзу як Королівство Швеція та Федеративна Республіка Німеччина. Обрані нами країни є безумовними лідерами у цій сфері, вони мають високий рівень життя, стабільну політичну та економічну ситуацію, високоякісну вищу освіту та виступають найбільшими донорами міжнародної технічної допомоги, тому досвід саме цих країн необхідно вивчати та, за можливості, впроваджувати в Україні [6].

У Сполучених Штатах Америки вищі навчальні заклади мають хорошу репутацію, студенти вільні у обранні спеціальності та відповідної програми навчання. Більшість університетів є виконавцями проєктів різного спрямування, що приваблює студентів та заохочує до навчання, вища освіта

визнається престижною. В Америці діє Бюро з питань освіти і культури, на офіційному веб-сайті якого міститься широка та доступна інформація щодо існуючих проектів у сфері вищої освіти. Тобто, проекти у сфері вищої освіти є відкритими. Велика частина проектів сконцентрована на розширенні економічних можливостей та розвитку підприємництва, а також управлінні [7].

Вища освіта Канади вважається однією із найкращих у світі та запорукою отримання хорошого робочого місця. Зауважимо, що в Канаді відсутнє Міністерство освіти, як державна інституція, а управління вищою освітою здійснюється на місцевому рівні. Діяльність Канадського бюро міжнародної освіти зосереджена на організації семінарів, тренінгів, проектів у сфері вищої освіти, міжнародній співпраці у галузі освіти. Реалізацію міжнародних проектів у сфері вищої освіти та надання необхідної інформації за цим напрямом покладено на Асоціацію університетів і коледжів Канади [11].

Королівство Швеція має якісну вищу освіту і її можна назвати світовим провідником з реалізації міжнародних проектів. Швеція, як і більшість країн Європейського Союзу, є учасником Болонського процесу. Незважаючи на децентралізоване управління вищою освітою, держава все ж задіяна в процесах управління, зокрема, встановлює структуру системи вищої освіти, регламентує види ступенів для осіб, які навчаються, здійснює контроль за якістю вищої освіти. Підтримка проектів зорієнтована на довгострокове співробітництво між вищими навчальними закладами. Вітається активна участь у проєктах жінок [10].

Безумовно, міжнародні проекти у сфері вищої освіти, які реалізують перераховані вище країни, мають багато переваг: сприяють глибшому вивченню, по-перше, обраної тематики, а, по-друге, – культури та традицій країни, яка реалізує відповідний проект, подальшій міждержавній співпраці на рівні урядів країн та вищих навчальних закладів, створенню методичних посібників, вивченню іноземної мови, що допомагає стирати кордони у спілкуванні між учасниками, обміну інформацією, надають можливість у подальшому вступити до того вищого навчального закладу, який виступив у якості виконавця проекту.

Відзначимо, що кількість міжнародних проектів у сфері вищої освіти, які реалізуються в Україні є низькою. У світі існує велика кількість цікавих та потрібних проектів для розвитку України, які лише частково фінансуються за рахунок грантів, а решту витрат покриває держава, проте в нашій країні такі проекти у сфері вищої освіти не практикуються.

Переваги проектів у сфері вищої освіти важко переоцінити. За результатами таких проектів розробляються методичні рекомендації, документи, на яких можуть базуватися нормативно-правові та законодавчі акти, створюються спільні освітні та координаційні центри. Загалом, міжнародні проекти у сфері вищої освіти сконцентровані на глобальності

системи вищої освіти, проте також виступають засобом для популяризації країни, розвитку міжкультурного спілкування [6].

Україна, зберігаючи власну культуру та традиції, все ж повинна використовувати кращий світовий досвід функціонування проєктів у сфері вищої освіти. Як показує наше дослідження, саме досвід Америки, Канади, Швеції та Німеччини у цій сфері заслуговує хоча б на часткове впровадження в Україні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Проблеми європейської інтеграції і транскордонного співробітництва: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, Луцьк, 29-30 вересня 2005 р. / За ред.. В. Й. Лажкіна і С.В. Федонюка. – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. держ.ун-ту ім. лесі Українки. 542 с.
2. Дума В.В., Боровик А.В., Матвійчук А.В. та інші. Європейський Союз: теорія і практика інтеграції заради успіху: навчальний посібник. За заг. Ред.. А. В, Матвійчука. Рівне: Волин. обереги, 2019. 156 с.
3. Сословський В. Г., Проектне фінансування: навчальний посібник. Львів: «Новий Світ - 2000», 2011. 261 с.
4. Биков В. Ю. Інтеграції системи освіти України у світовий освітній простір і проєктний підхід, як ефективний інструмент її реалізації. Професійна освіта: педагогіка і психологія. 2001. с. 65-73.
5. Український дослідницький простір в умовах війни: адаптація й перезавантаження технічних і юридичних наук: збірник матеріалів доповідей учасників міжнародної науковопрактичної конференції. (Харків-Рига, 31 травня 2022 р.). Харків, 2022. 242 с.
6. Галицька Н. В. Світовий досвід функціонування проєктів у сфері вищої освіти. *Державне управління: удосконалення та розвиток* № 7, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1097>.
7. Peter D. Eckel, Jacqueline E. King An Overview of Higher Education in the United States: Diversity, Access, and the Role of the Marketplace [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.acenet.edu/news-room/Documents/Overview-of-Higher-Education-in-the-United-States-Diversity-Access-and-the-Role-of-the-Marketplace-2004.pdf>.
8. Білозерова М. В. Аналіз європейських систем вищої освіти в контексті інтеграції в Європейський освітній простір [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kbuara.kharkov.ua/e-book/tpdu/2013-2/doc/5/05.pdf>.
10. Higher education in Europe 2009: Developments in the Bologna Process [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://media.ehea.info/file/EURYDICE/82/1/Eurydice-HigherEducationinEurope-2009_594821.pdf.
11. Чирва А. Інтернаціоналізація вищої освіти Канади на національному рівні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/User/Downloads/pena_2013_1_10.pdf.